JACOBI BARNERI D.

SPIRITUS VINI

sine

ACIDO,

hoc est:

n Spiritu Vini & oleis in-
istinctè non esse acidum,
nec ea propterea à Spiritu Urinæ
reverà coagulari,

Demonstratio curiosa.

Cum

odo conficiendi Salia volatilia oleosa,
eorumqve usu.

LIPSIÆ,
mptibus JOHANNIS FRITZSCHII,
Literis JOH. ERICI HAHNII.
Anno M. DC. LXXV.

Viro Excellentissimo, Experientissimoq;

Dn. PHILIPPO JACOBO SCHEIDLINO,

Phil. & Med. Doct. meritissimo, Inclyti Colleg. Med. August. Assessori, ac in Patriâ Practico celebratissimo,

Collegæ & Amico summoperè Colendo.

S. P. D.

Jacobus Barner/ D.

DEbui animum erga Te, *Collega honoratissime*, meum indiciô hocce declarare, cùm Tu adfectus propensionem tui non unô mihi argumentô probaveris. *Mutatus ab illo*, ut Poetæ hoc meum faciam, videbor tibi, cùm in *amorum* me *fabulas acidi* & *alcali* (qvidni enim eas ita vocarem, est enim *acidum* Solis filius *, qvi stabili connubiô ac perenni lege *alcali* sibi Lunæ Filiam, post *Evam* viventium matrem, jungit; filii eorum sunt, qvos *ventus in ventre portat*, *Beckius* noster, *& si qvid vilius isto*, iterum Poetæ hæc sunt) qvondam etiam immiscuerim; nunc nugas hasce detestor animitùs. Nolo causam omnem eloqvi, invisisse apud Te, de literarum studiis, qvorum partem non unam me attigisse, artis præcipuè nostræ nôsti probè, vidisse tecum, omnigenæ humanitatis officiis me tibi devinctum esse, prudentiam Te rerum usu exigere, artis ac patriæ superesse voto, seris qvos voveo præcipuè annis, ubi dixero, instituto satisfactum erit. Sic benè age, scriptum hocce æqvâ manu menteqve accipe, ac favere mihi perge. Dab. in cultâ Lips. die 1. Junii anno 1675.

* Juxta *Tacheatum Beckiumq.*

Lector Benevole.

I*Nvitatus veluti accuratâ illâ dissertatione, qvâ acidum & alcali pro rerum naturalium principiis haud sufficere,* Chymiæ *pariter ac* Anatomes dexteritate *Celebratissimus, & in Inclyta hacce Prof. Publ. D. D.* Bohn/ *demonstravit, constitui universam illam doctrinam de* acido & alcali, *qvà hodiè incautos juvenum animos à priscà ac solidà eruditione seduci video, ad examen revocare. Ad Tractatum hunc qvamvis præsens hicce* Vini Spiritus non acidus

referri qvoqve posset, nihilominus peculiarem ei dicare operam volui, cùm præcipuum eum esse videam, cui acidum manifestò adscribi solet, usq; adeò, ut nihil magis receptum sit, ore omnium celebratum, qvàm Spiritum illum acidum asserere; hocq; probatur communiter ex coagulatione ejus cum Spiritu Urinæ, qvod qvàm ineptum sit falsumq;, opusculò hocce declarare debui. Tu, Lector Benevole, *eo fruere ac benè agere perge.*

B.C.

B. C. D.

QVod itaqve institutum est causæ hujus momenta expendere jam aggredior, *an sc. in Vini Spiritu acidum sit, qvod ab Urinoso simul in Sal volatile coagulari possit?* Ne autem nominum lusu deludi videar ipsemet, qvid per *coagulationem* intelligi debeat, exponam; merè enim, ut hoc unicum adferam, inspissationi coagulationis nomen tribui qvoqve, notum est. Propriè scilicet, ac Chymico sensu Salia se invicem coagulare dicimus, dum alterum alterum arripit, sicqve qvod in phlegmate suo solutum fuit, (adeò scilicet spiritus *salium* suorum *fluores* sunt!) in Salem concrescit; & hoc sensu κριτήριον illud asserti sui de coagulatione Spiritûs Vini cum alcali Urinoso factâ acceptum non minùs volunt seqvaces ejus, *Sal scilicet acidum Spiritus Vini cum Sale Urinoso in mutuos*

amplexus concedere, *ſtabiliq́ jungi connubiò*, indeq́ve coagulum hocce, ad *Salia enixa volatilia* (qvam me olim ſententiam foviſſe qvoqve non diffiteor) nonnulli referunt.

Etenim ut rem omnem ab ovo, qvod dicitur, exordiar, jam ex antiqvioribus *Lullius*,(prætereò alios!) in *experimentis* ſuis concretionis hujus Spiritûs Urinoſi ac Vini cujuscunqve doctrinam habet, ac remediorum illorum, qvæ hâc ratione confecta hodiè freqventari incipiunt, nobilitari effectu, exempla adfert. Sicq́ve repetitum ab antiqvitate proceſſum hunc Sennertus qvoqve adfert, dum in *tr. de conſenſ. & diſſenſu* p.166. cauſam coagulationis ſpiritûs Urinæ & vini Peripateticorum ſcholam ex principiis ſuis vix atqve vix explicare poſſe contendit.

Renovaſſe verò videtur doctrinam hancce *Helmontius* Urinæ analyſi

lysi illâ, qvam prolixè *tract. de Lithiasi* describit. Primùm se ille deprehendisse (id qvod per ea, qvæ dicta sunt, non assererem æqvè, ad coagulationem verò calculi vesicæ principia hæcce eum satis benè applicâsse, non est qvod negem) in Urina Spiritum istiusmodi *coagulatorem*; *Gorgonicum* eum, occasione fabulæ, qvam de *Gorgonibus* Poëtæ habent, vocat *Charletonius*, *tract.* qvem *Spiritum Gorgonicum* inscribit, contendit, qvòd ab eo scilicet Spiritus Vini in istiusmodi *offam albam*, sic dictam ei, reduci qveat. Arreptum hoc à multis fuit, *Boyle Illustris* mentionem ejus repetit, & multi alii, omnis generis remedia ex duobus hisce compingere tentarunt, jamqve anni aliqvot elapsi sunt, ex qvo cum celebrato hujus loci qvondam Chymiatro, cujus præmaturum fatum vehementer doleo, D. D. *Sultzbergero*, alibi

etiam technaſmata hæcce exercui, & adhuc dum remedia omnis generis hac ratione parata uſu recepta habeo, qvin imò ac novô invento diu deſideratam Salium volatilium fixationem per ſe ſine acido Spiritûs Salis &c. eleganter ſuccedere hac occaſione deprehendi, prout in ſeqventibus hoc explicabo.

Sic itaqve experimentorum fide ſuffultus, qvæ duorum horum coagulatio ſit, nec acido, nec alcali, illorumqve concurſui acceptam eam ferri debere, ad oculum demonſtrabo, inqve hunc finem Spiritum utrumqve, *Vini* ſcilicet unà cum oleis, alterumqve, qvem *coagulatorem* cum *Helmontio* vocamus, ſingulatim expendam.

Docui autem aliàs, ac in Chymiæ præceptis meis, ardentes Spiritus illos, qvi communi nomine *Spiritus Vini* appellari ſolent, eſſe olea in phleg-

phlegmate reſoluta, hinc namqve ſimili cum aliis ratione flammam exſpirante phlegmate concipiunt, in oleum ac phlegma reſolvi qveunt, adeoqve ſolo illo fluore (non tamen etiam nego à Sale volatili Urinoſo aliqvid accedere illis, id qvod in ſeqventibus demonſtrabo pluribus) ab ipſis oleis differunt. Etenim vidi multoties Spiritui Vini rectificatiſſimo cuicunqve ſi aqva communis inſtilletur, eum primitus lacteſcere, expoſitum deinde aëri liberiori ſupernatans oleum commonſtrare, reliqvum ſine ſapore eſt ac phlegma, ſimiliqve ratione, qvâ in ſeqventibus dicam, me deſtillatum qvodcunqve oleum in reſinam commutare, ex Vini Spiritu ſeqveſtratâ reſinâ hacce, ut ut ille rectificatiſſimus ſit, merum phlegma prodire, compertum habeo; prætereo modos alios, qvibus Spiritus Vini in oleum & phlegma

redigere ſcio; adeoqve hac in parte Vini Spiritibus & oleis convenit, ex iisdem principiis eſſentialiter illi conſtant. Sicqve traditâ accuratâ oleorum analyſi, ultrò in notitiam Spirituum oleoſorum deveniemus, ac innoteſcet, nihil acidi ſub velo hocce deliteſcere. Etenim liqvorem habeo ſalinum prorſus, qvem multis in academiâ hacce ad oculum demonſtravi; eum dum affundo oleo cuicunqve ſtillatitio, excitato inſigni calore, egregiâ cum colorum mutatione, oleum in reſinam abit, qvæ priſtino ejus ponderi ferè reſpondet, ubi Salinus ille ac menſtrualis liqvor ablutus eſt, reſina verò ceræ inſtar tractari, ac corio induci poteſt.

Durante hac reſolutione, cum phlegmate liqvor ſalinus exſpirat, vehementi actûs calore, ex liqvore illo (*arcanum capiat, qvi poteſt!*) ſeparo

al Urinoſum volatile, ſpecifici
ris, qvod reverà alcalicum eſt, &
acidis inſigniter effervеſcit.
x reſina itaqve, cui *ceræ primige-*
:um *Magneno* nomen tribuo, ſa-
olatili Urinoſo & phlegmate, in-
eniente ſeminali pingvedine mi-
o corporis ſui dulci fracidoqve
:, ut rectè Excellentiſſimus Boh-
in *laud. tract.* habet, conſiſtit o-
n plerumqve. Hinc dum olea
:eſcunt, Sal ille volatilis, in qvo
a etiam ſeminalis virtus reſidet,
irat, in fundo magmate reſinoſô
idente; imò ſum expertus, in hunc
dum ſolâ rectificatione oleorum
ı aqvâ factâ, reſinoſam partem in
nullis deſtrui, ut in cucurbitæ fun-
illa remaneat, limpidiore oleo
ı aqvâ prodeunte. Olea inde
clariora ſunt, aqvæ ſc. ac Spiri-
ſimiliora, eò meliora cenſeri de-
ıt, rubicunda magis plus reſinæ
con-

continent. Illa verò resina indifferenter se habet, odoris ac saporis seminalis expers est, indeqve *oleorum habitacula resinas esse*, axioma formatum dedi. Hinc est, qvod fermentatione cum spiritu ardente separata olea consistentiæ limpidioris & virtutis melioris existant, orbata scilicet crassiore resinæ magmate, de qvo vindicias meas adversùs Beckium prolixius vide.

Qvod itaqve in plantis existit volatile, seminali insignitum virtute, illud alcali Urinosum est, cum acidis effervescit, partes alcali explet omnes, id qvod in ipso tract. de acido & alcali pluribus demonstratum est, hincqve ultrò innotescit, non æqvè acidum, sed urinosum ac volatilem esse plantarum Salem, promocondum craseos ac specificæ virtutis.

Atqve sic videmus incineratione dum alcalisata conficiuntur, odorem uri-

urinoſum exſpirare, in ligno *vitis* id manifeſtò obſervare licet, ac iis omnibus, qvorum odor ſaporqve non adeò prævalet, qvi aliàs ac igne actûs urinoſum ſaporem obtundit, hinc alcaliſata illa, ſic dicta, hodiè Urinoſum ſaporem ſimul habent. Illud itaqve alcali volatile cum reſinoſa aut 🜍rea parte in formam olei concreſcit, ſimiliqve ratione ac ultra oleoſam partem in Spiritibus ardentibus aliqvantulum ejus reperitur, ut ſi ſecundùm *Glauberum* ex accenſo Spiritu Vini, qvod tamen qvàm difficulter ſuccedat, votum irritum ferè reddat, non dicam hîc pluribus, Salis volatilis aliqvid ſeparetur, alcali hoc Urinoſo illi tribui debeat. Etiamſi *Helmontiano* modô longâ ac tædioſâ circulatione olei cum alcaliſato, vel ſecundum *Glaſerum* Spiritus Vini cum Spiritu Nitri coagulando, de qvibus curiosè videri poterit in *tract.*

de

de Salibus volatilibus plantarum laudatiſſimus *VVedelius*, procedas, urinoſi alcali in Salibus illis ubiqve indicia deprehendes. De acido plantarum ſimiliter in dicto tract. noſtro agam, ac demonſtrabo ex nonnullis ſeparari illud qvidem, ſed ſeminali virtute maximam partem orbari, nec demonſtrari poſſe ulla ratione, qvòd acidum iſtud oleorum mixtionem ingrediatur. Verior itaqve analyſis illa oleorum (probè obſerves, *Lector Benevole*, me non de oleis omnibus, ſed ſtillatitiis plantarum, *aniſi*, *abſinthii*, *Juniperi*, qvæ tractavi, hîc agere, ac illam ſolummodò temeritatem redarguere, qvæ indiſtinctè oleis omnibus aciditatem tribuit,) luculenter demonſtrat, non acidum, ſed alcali potiùs, miſtionem oleorum ingredi; adeòqve nec acidum in Spiritu Vini, utpote oleoſo, vel mente concipi poteſt.

Sed

Sed oggannient *Acidistæ*, acidum illud *occultum* esse, sic namqve & vitæ cibum, qvem aëri *Cosmopolita* tribuit, occultumqve esse vult in acido consistere cum *Tachenio Beckius* meus garrire haud erubescit; *largo promissor hiatu* aëri exponendus est, ut acidum illud captet, ac genialiter Solis se radiis invitet. Si verò occultus acidus ille Spiritus est, qvâ ratione ergò deprehendere illum fuit integrum?

Ex effectu forsitan ac à posteriori? Ita est! acidum scilicet cum alcali Urinoso tum in oleis, tum eorum Spiritibus, dictô in antecedentibus modô, in neutrum concrescit: Spiritus Vini in alcalisato Salis Tartari acidum suum exuit, *nudam sine veste* videmus *Dianam*, manibusqve *Beckii* cum acidi pulpamento excidit lepus, ilicet auribus eum jam tenuerit. Hæc sunt Eleusina sacra illa; aram trepidat nux cassa. Prius asser-

torum

torum horum falſum prorſus eſt, alterum fide non minùs laborat, certè ratione aliâ explicari debet, qvod ipſum ac ultimum hocce alibi & in dicto vindiciarum mearum opere fuſiùs pertractatum dabo. Prius itaqve, qvod inſtituti ratio poſtulat, ut prolixius excutiam, qværere ex Solis acidiqve filiis illis, qvos Dii Deæqve ſervent omnes, licet; Vini Spiritus dum in Sale ♀ri aciditatem deponit, qvâ ratione ſeptenò etiam cohobiò ab alcaliſato illo abſtractus, cum Spiritu Gorgonico nihilominus concreſcat, inqve *offam albam* abeat? Eſto, Vini Spiritum abſtractum à Sale Tartari Sal ejus volatile ſecum rapere, de qvo alibi videbimus, eâ verò ratione & aciditas, qvæ in alcaliſato forſitan non remanſit, obliteraretur, ac multò minus in coagulum cum Spiritu Urinoſo abiret. Sed ut ſingula meliùs innoteſcant, ordine adferri debent

expe-

experimenta illa, qvæ circa coagulationem hancce Vini Spiritûs ac Urinosi alcali multoties à me instituta sunt.

Primùm virgulâ seqviore notari meretur *Helmontius*, qvi *cit. loc. de lith.* haud obscurè contendit, *in sola urinà humanà coagulatorem illum reperiri*, qvem tamen ex Sale ammoniaco æqvè eleganter conficere novimus.

Si itaqve, qvod *Tachenius* vult, ex urina Camelorum & sale communi compositus est sal hicce; Cameli etiam urina ultra humanam Spiritum hunc urinosum non minùs recondet; scio tamen, qvod obiter addo, *Monspelii* ex urinâ humanâ Salem Ammoniacum conflari. Sed & qvi ex *Nitro* Urinosum spiritum separare mecum norunt, ac originem ejus ex fimo eqvino ac terrâ nitrosâ, urinâ eqvorum conspersâ esse, facili nego-

tiô, inſtitutó experimentô, cognoſcent, ſimiliter ab eo Spiritus Vini coagulari. Ita etiam cum alumine ſe res habet, nam & ex eo Sal Urinoſum ſeparari poteſt, qvod Urinæ acceptum ferendum, qvâ ac decoctione alumen conficitur, ut inſigniter in eo errâſſe videantur, qvi ex alumine & Tartaro Salem Urinoſum, qvem proferunt, pro Sale Tartari volatili habent; aluminis Urinoſus ille eſt, ac Spiritum vini ſimiliter coagulat. Ideoqve brutorum & eqvorum Urinæ in coagulo hocce id contingit; qvod ab humanâ puerorum etiam, qvi nonniſi vinum biberunt, exſpectamus.

Sed qvid multis? tentavi negotium hocce cum Spiritu viperarum, Cornu Cervi rectificato, eandem ex iis ac Spiritu Vini offam albam obtinui, negotium pariter ſuccedere cum ſalibus urinoſis plantarum, ab iis vini Spiritum itidem in offam illam cogi com-

compertum ac testem habeo Angliæ naturæ curiosum *Dom. Cox*, vid. transactio Philosoph. n.100. Unde, si, qvod institutum meum est, oleorum ope sapore specifico urinosa salia imbuere animus fert, haud aberrabis, si proprium alcali volatile plantæ illius, cujus oleum desideras, sumseris. Ego, prout in *Catalogo medicamentorum meorum* dicam, olea solvo liqvore insipido, ut extra formam oleorum redacta, ac hac ratione mitiora reddita, cum propriis suis salibus volatilibus eò meliùs misceri, ac in genuinas essentias converti qveant.

Nec hoc prætereundum est, Salia volatilia plantarum genuina specificâ qvidem proprietate insigniri, sibiqve oleosam partem vel similem ei, in qva seminalis virtus est', assimilare, ex qvo tamen illa ipsa merè etiam urinosa existunt, prout

prout in ſuperioribus dictum, ac dum deſtillatione eliciuntur, ſimul etiam oleum prodit, dubitandum non eſt, urinoſis illis ſpiritibus ſimul aliqvid Olei, pro more deſcriptæ hucusqve coagulationis accedere. Dicam paucis, qvâ ratione ex mala applicatione veluti ex putredine acidum, Gorgonicus hic error ſubortus fuerit. *Viderunt autores illi, Urinæ Spiritū concreſcere cū Vini Spiritu ſublimationis ope, hincqve Salē prodire, nec ſciverunt probè, Spiritum ſolummodò Salem, ſalis ammoniaci ſc. eſſe in phlegmate ſolutum,* (Spiritum à Sale in tabula principiorum ſuorum diſtinctum ponunt) *hinc crediderunt, veram coagulationem factam fuiſſe. Viderunt deinde ab acido & alcali, eorumq; concurſu, aliàs ſalem enixum produci*, qvanqvam & acidum cum acido ſe in Sal coagulet, *ergò per bonam conſeqventiam*, qvam ita vocant, *concluſerunt*

in

in Spiritu Vini etiam acidum esse, & ab eo urinosum Salem arripi ac coagulari.

Perinde itaqve est, ut priora pertexam, qvo Urinoso alcali utaris; in amplexus ejus Spiritus Vini ultrò concedit, qvod ut eò melius fiat, attendi debet (1.) Salem Urinosum fluore in sic dictum spiritum solutum esse debere, reqviritur tamen etiam, ut summè rectificatus existat, sed & subtilissimum vini alcohol simul sit; ita (2.) ac pro lubitu spiritus misceri possunt; vasculum, qvô liqvores hi excepti sunt, in frigidum ponatur, ita meliùs concretio succedit, (3.) offa alba hac ratione concreta immittatur in phialam, & leni igne sublimatio instituatur, sic adscendit Sal volatilis ex *Spiritu anisi* e.gr. *dulcis &c.* (4.) Si ab oleis etiam e. gr. *anisi*, Spiritus Salis Ammoniaci abstrahatur, simili coagulatio-

tione in Salem istius modi dulcem *anisatum* abit.

Ast notandum etiam est, qvod contra acidum, fictum illum coagulatorem, præprimis militat, concretionem illam offæ albæ, stabilem haud esse, calori enim si vasculum, in qvo concreta offa est, exponatur, ut rectè Nobilissimus *Bohnius* etiam annotat, vel calida etiam detineatur manu, qvod non semel sum expertus, protinus coagulum diffluit. Notandum & hoc, Salem qvemcunq;, sive ex oleo anisi, sive ex spiritu ejus cum coagulatore hoc modô factum, protinus ac solâ aqvâ communi dilutum supernatans oleum iterum reddere non sine saporis sui insigni jactura. Simile qvid observare licet, dum sal istiusmodi ex sale Tartari iteratò sublimatur, oleum tunc in alcalisato maximâ sui parte relinqvit, olea enim cum alcalisatis coëunt facilè ac

fati-

fatiſcunt, de qvo alibi. Sunt & aliæ encheireſes, qvæ ſic dictæ coagulationi oleorum inſerviunt, ſtatim e. gr. dum conficitur ſpiritus ſalis Ammoniaci, oleum, cujus ſapore ſal imbui debet, mixturæ alcaliſati & ſalis ammoniaci addi poteſt, qvô modô Chymicus Lipſiæ experientiſſimus, cujus manus jam aliqvot annorum decurſu deveneror, Dominus *Zittmann* utitur. Præterea compingitur in cryſtallos ſatis fixos ſal iſtiusmodi, inqve hoc fixatio, cujus in antecedentibus mentionem feci, conſiſtit &c. Sed qvomodocunqve rem agas, qvicqvid tentes, oleum iterum ſeparari poteſt, experimenta alia ſub finem vide.

Hæc cùm ita ſe habeant, ecqvis non videt, olea neutiqvam ab Urinoſo alcali immutari, nullâ ratione eorum acidum in ſalem reverà talem abire, eoq́ modô inſtar enixi Salis concreſcere, ſed partes ſolummodò oleoſas

 non

non immutatas, Salinis alcali fucatâ amicitiâ, qvasi qvodam lenociniò adhærere;

Et hoc qvâ ratione fiat, exponendum nunc est; Stante itaqve hocce, firmissimô veluti suppositô, qvod in antecedentibus probatum dedimus, Spiritum ardentem qvemcunqve esse solutum oleum cum suo phlegmate, oleum essentialiter maximam partem ex resinâ constare; hoc inqvam suppositô, si insuper addideris Spiritum Vini, qvò magis alcalisatus est, eò magis de resinoso oleo participare, hincqve protinùs instillatâ aqvâ, cum qvâ veluti cum proprio ac rectificatione dempto phlegmate, & destillatione firma adeò, ut in seqventibus dicetur, unio facta non est; lactescere, ultrò videbis, qvod res est.

Phlegma illud, qvo Sal Urinosum in spiritum solutum est, affusum Spiritui

ritui vini rectificatissimo, præcipitat resinam seu oleum, hinc color albus seu offæ se offert resinæ sc. præcipitatæ lactescunt. Alcali Urinosum liberatum qvodammodò à suo phlegmate simul, in fundo resinoso oleo se adjungit. Et hæc est coagulatio illa, spes fallax, ac inane votum, vacuisqve cantat aristis *acidæ fidicen lyræ Beckius.*

Clara esse omnia, qvæ hucusqve dicta sunt, haud facilè qvis negabit, nisi qvi Soli obloqvi amat; unum alterumqve tamen, ut dictis majorem lucem fœnerer, addere ab instituto alienum non erit.

Ex qvo itaqve offa illa alba concrevit, ipsi magmati, fundum tenenti, liqvor limpidior supernatat, qvi ex Spiritu Vini ac Salis Ammoniaci, utpote ex qvibus, hoc scilicet Sal ipsum, illo resinosum oleum separatum est, phlegma cum superfluo Spiritu Urinoso censendus est, adeoqve

calore accedente, dum materiæ rarefiunt, in supernatante illo phlegmate, iterum coagulum resolvitur, prout hoc etiam videmus in spiritibus aliis, *Clysso* ♀*ri* *Nitriq*, omnes coagulati hybernô tempore (frigus scilicet versùs centrum cogit, adeoqve ad crystallisationem & coagulationem maximè facit) æstate à calore in suo phlegmate iterum diffluunt.

Adeoqve & cum intuitu phlegmatis, qvod in spiritu Urinoso est, resinosum oleum in fundum ex spiritu Vini præceps agatur, neqvaqvam alcali volatile siccum, sic dicti communiter flores salis Ammoniaci spiritui Vini commixti in similem eum offam coagulant; qvando adeoqve *citat.* superius loco dicit *Sennertus*, Sal Urinæ Spiritum vini coagulare, de spiritu hoc ac soluto sale intelligendum est; solvuntur illi, & solutio clara limpidaqve remanet. Dixi con-

cre-

cretionis negotium non ſuccedere, ſi Spiritus Vini dephlegmatus non ſit, in promptu ratio eſt, abundante phlegmate, dilutæ adeò ſunt particulæ oleoſæ reſinoſæqve, ut in eas protinus agere ſpiritus urinoſus haud qveat, abundans illud phlegma diluit etiam magis alcali Urinoſum, ſicqve iterum actio illa ac concretio in offam impeditur, qvò minùs in particulas reſinoſas ſpiritûs Vini agere, ac in offam ſimul concreſcere qveat.

Dixi, nam & hoc explicandum eſt, phlegma deſtillatione uniri firmius, ita namqve videmus aqvam *Cinnamomi, Aniſi &c.* iteratô cohobiô abſtractam egregiè ab admixto oleo reſinoſo, ut alibi dicam, lacteſcere, lacteum iſtum colorem non æqvè produces, ſi cum aqvâ oleum ſolummodò agitandô miſceas, protinus e-

nim

nim illud ſupernatare vel fundum petere videbis.

Sic ſe res habet in aliis, cum oleo e. gr. & Spiritu Vitrioli. In Spiritu hocce phlegma cum acido Sale arctè adeò conjunctum eſt, ut in rectificatione ſimul cum Spiritu per alembicum tranſeat, contrà ſi oleum vitrioli, qvod à Spiritu ſuo eſſentialiter non differt, concentratas ſolummodò magis particulas Salino-acidas, ultimô igne extorſas, ac pauciore phlegmate contentas habet, cum aqvâ miſcueris, limpidum habebis liqvorem, qvi ſi uſum medicum ſpectes, ac rem ipſam, à Spiritu Vitrioli, oleô dilutiore, non differt, ſed aqva cum Sale acido firmiter adeò, prout in Spiritu conjunctum non eſt, qvin non evocari poſſet denuò, oleô vitrioli in fundo remanente, iteratum verò cohobium ſi inſtituas, oleum Vitrioli tandem tandemqve in Spiritum

tum eleganter abit. Inqvirere hîc possem, cur ex Vini Spiritibus istiusmodi offam solummodò spiritus urinosi conpingant? sed hoc explicatu facillimum est, miscentur spiritus illi aptè, cum activis constent particulis, easqve ac semetipsum unà cum parte oleosa simul elevant, hinc cohærent faciliùs. Alcalisata è contrariò cum rectificatissimo Spiritu Vini non æqvè miscentur, sed iis ille supernatat; unô verbô alcalia fixa tantam penetrandi vim non habent; acida porrò corrosiva prorsus vini Spiritum destruunt, in resinam commutant olea, si potentiora sunt, mixturæ verò Salium aliæ simile qvid offæ albæ commonstrant, qvale de Spiritu Salis Ammoniaci & oleo Tartari p.d. Clariss. D.D. *Bohnius*, annotat.

Præter dicta hucusqve superest & aliud, qvod mihi ipsemet objicio, amore qvippe acidi illius, ac amplexu

præ-

præcociore abreptus, ſimilem & hac in parte cum *Acidiſtis*, (nullibi hoc nomine aut cenſurâ rigidiore tango alium, qvàm ſolum *Beckium*, qvi immane qvantum ſine ratione ullâ nugis hiſce dementare videtur) ſententiam qvandam fovi, ſcilicet deprehendi curioſô artificiô, cujus teſtem habeo Clariſſimum Virum Dn. Doct. *Schreckium*, in *Pharmacop. Auguſtan. reſtit.* p. m. 274. Urinoſa animalium ſalia, qvæ vitris aliàs detineri neqveunt, ſine acidis illis ſpiritibus *Salis* & *Vitrioli*, qvi *Tachenio* nauſeam adeò contra *Zwelfferum* moverunt, à Spiritu Vini eleganter in Cryſtallos compingi. Tribui hoc acido Spiritûs Vini, eoqve impensè mihi blanditus ſum, præſertim cùm ab *Helmontio* didiciſſem, *nullum generoſum*, verba hæc ejus ſunt, *remedium eſſe, qvod non Spiritui Vini nuptum ſit*; ſed & hîc ſententiam mutare

tare cœpi, cùm in memoriam mihi revocarim, Sales illos Urinoſos in phlegmate ſuo ac parciore ſolutos ultrò ſine etiam ſpiritu Vini in cryſtallos elegantes concreſcere, ex Urinæ ſpiritu iſtiusmodi cryſtallos ſine acido ejus fixo commonſtrare adhuc dum poſſum. Nec ejus rei ratio deeſt, ſucceſſu ſcilicet temporis ex Spiritu humiditas ultrò diſperit, *Salia*, qvæ *agere non deſinunt*, conſimilibus etiam particulis ſuis ſe ſociant conjunguntqve, ita in acidis etiam ſolo Vitrioli Spiritu, in qvibus de alcali neqvicqvam adeſt, cum tempore cryſtalli concreſcunt. In Spiritu Vini ſi ſoluti fuerint ſales urinoſi, felicius fixatio hæcce ſuccedit, in ejus qvippe reſina habent particulæ Salinæ, in qvod agant, ſic ſe invicem arripiunt, prout hoc etiam licet videre in Spiritibus acidis, ceræ, veſicæ ac ſimile qvid ſi in illos injiciatur, agere pro-

tinus

tinus incipiunt, colorem mutant, ſic per ſe Spiritus acidos eleganter in ſalia ſua redigere ſcio.

Atqve hinc eſt, qvod e.gr. *Spiritus Tartari, Sal volatile viperarum* à rectificatione albiſſima ſucceſſu temporis rubra nigra evadant, ſalia olea ſua, qvæ abſcondita gerunt, magis magisqve reſolvunt, usqve adeò ut acida, dum non habent, in qvod agant, ipſum adoriantur vitrum, in qvo detenti ſunt, ſic Hamburgi memini me vidiſſe fractum circulariter vitrum cum Spiritu Vitrioli, qvem capiebat, in enixum abiiſſe.

Et hactenùs ſolidè ſatis acidi Spiritus Vini commenta redarguiſſe me arbitror.

Certè, qvod ſingulariter hîc notari poteſt, ſi acidum illud Spiritûs Vini occultum exiſtit, mutuâ actione & reactione non adeò in enixum æqvè abibit, aut prout *Beckius* garrit, cum

Sale

Sale Tartari fixo effervescentiam aliqvam concitabit, hoc verò, qvod illi volunt, qvanqvam falsissimū sit, dum facit inqve Salem coagulatur, manifestum sit necesse est, nam vi axiomatis, *Salia agunt, ubi soluta sunt*; adeoqve qvicqvid statuant, victas dare manus coguntur.

Ultrò in partem alteram discursus prolabor, qvanqvam eam prolixè hîc exigere animus haud sit, prout in superioribus jam dixi.

Beckii assertum, temeritatis maculâ notatum; hoc est, Spiritus Vini Sali Tartari affusus in eô aciditatem deponit, oritur hinc effervescentia aliqva (Germanicè dicimus **das Graß hören wachsen/**) particulæ terreæ præcipitantur, & Sal Tartari factum est volatile: In contrarium rectè habet laudatissimus *Bohnius*, non pondus Salis Tartari, hac Spiritûs Vini abstractione, augeri, sed imminui potiùs,

accedit & hocce, qvòd Spiritus Vini ille à Sale Tartari abſtractus licet pro *Tinctura Tartari* digerendô, agitandô toties totiesq; miſceatur, inflammabilitatem, prout jam diximus, & rectè etiam D.D. *Bohn* annotat, haud amittat, licet juxta *Beckium* acidum ſuum, in qvo inflammabilitas ei unicè conſiſtit, exuerit; adeo undiqvaqve in contradictionem ſe involvit.

Spiritus Vini dum miſcetur cum Spiritu Urinoſo, ſi de auditu vel cum apro certes, nullos efferveſcentiæ motus percipies, ne qvidem incaleſcunt, ſed in ſale Urinoſo longe ſubtilius ac penetrans magis alcali eſt, qvàm in alcaliſato, ut eò meliùs etiam actio & reactio in iis percipi poſſet, qvam tamen nullam obſervamus.

Fixæ particulæ colliqveſcunt adeò fortiter cum alcaliſatis, ut nec à potentioribus acidis, *Spiritu Vitrioli*, qvod

qvod vel officinarum Pharmaceuticarum tyrones compertum habent, sæpenumerò deturbari qveant, præterea simul, qvod experientiâ comprobatum habeo, cum Sale fixo, processu *Zwelfferi* illo aëreo, fixorum scilicet volatilisatione, in liqvorem abeunt, à solo autem Spiritu Vini; prout *Beckii* crepundia grande hoc sonant Epos, non tantum effervescentia concitari, sed etiam particulæ hæ terreæ seqvestrari debent; sed hâc de re alibi.

Qvis nescit, iteratâ rectificatione Spiritûs Vini subtilioris multùm amitti, hinc erroris ansa non minùs arrepta est, in Sale Tartari ejus acidum imminui, hincqve ejus ponderi decedere. *Calx viva* Spiritum Vini rectificatum phlegmaticum reddit, factâ ab eo abstractione, forsitan qvia etiam in calce vivâ coagulatur acidum ejus, ecqvis verò nescit, à cal-

ce viva Spirituum ac particularum Salinarum copiam abſumi? ſic Spiritus Salis Ammoniaci cum calce viva factus non in ea qvantitate elici poteſt, qvàm ſi cum alcaliſato deſtillatio aliqva inſtituatur, nec prodit Sal formæ ſiccæ, qvod ab abundante ſale urinóſo alias eſſe ſolet, & hoc eſt, qvod vi figendi calcis vivæ ſcriptores attribuere.

Dicam, qvod res eſt, *oleoſæ ac reſinoſæ partes, qvas in Spiritu vini eſſe ſuperiùs abundè demonſtravi, in alcaliſato ſeu Sale Tartari remanent*, hic eſt *balſamus* ille *Samech*, & tunc à reſina alium ſaporem, qvi conſtrictorius aliqvantulum eſt, Sal acqvirit; conſtat namqve, olea, id qvod jam ſuprà innuimus, cum alcaliſatis, qvæ non immeritò *pingvia Helmontius* appellat, ob ſimilis conſiſtentiæ rationes concreſcere, & partes aliæ etiam terreæ, fixis alcalibus pertinaciter

citer adhærent, qvæ omnia prolixè & curiosâ experimentorum ſerie declarari poſſent, ſi inſtituti ratio illud efflagitaret.

Ut hæc itaq; concludamus, à priori demonſtratum eſt, traditâ ſuperiùs Spiritûs Vini ac oleorum analyſi, non eſſe acidum ullum in illis, in reſinam tantum inſipidam, ardentem tamen, æqviponderantem ferè corpori ſuo, inſuper ſal volatile Urinoſum ac phlegma, qvæ flammam non concipiunt, redigi ea poſſe.

Seminalem virtutem, ut & hoc addam, acidumqve putatitium, ſomni ſvavioris incitamentum occultum vix 10080. partem corporis eſſe contendit *Beckius* noſter, nihilominus cum alcaliſato effervеſcere, coagulari ab iis reverà ac inſigne pondus addere debet. **Er wirds eine weile fühlen** Germani dicimus.

Porrò & à poſteriori ſeu effectu de-

demonſtratum eſt, non eſſe ſtabile aliqvod coagulum Vini ac Urinæ ſpiritus, adeoqve firmiter tenendum eſt, *in oleis & Spiritu Vini acidum indiſtinctè non occurrere*; *altisq́ cadunt de montibus umbræ!*

Nugas *Beckii* alias, v. gr. *acidum Spiritus Vini in ebrietate Spiritus noſtros figere*, æqvè verò, ac ſi ſpiritus ille, qvem ex vino ſtomachus noſter ſeparat, cum communi illo arte ac Igne facto non genuino, prout eum Helmontius vocat, naturalis enim ope alcaheſt ſeparatus mitis ac ſvavis eſt, coincidat, & in ſomno Morpheus forſitan alcaliſatum affert, ut acidum iterum liberet; nugas haſce inqvam ac ſimiles alias tractare, & inutilibus tempus terere nolo.

Demonſtravi itaqve, qvâ ratione ſales hi volatiles oleoſi, juxta *Sylvium* ſic dicti, ope Urinoſorum ſpirituum confici poſſint, proximum nunc

nunc erit, ut etiam de usu eorum aliqvid addam.

Hoc autem beneficii ab iis habemus, qvod partes oleosas specificè distinctas, qvæ digestioni nostræ ac stomacho aliqvantulum reluctantur, protinus in corporis recessus ingerant sicqve usus medicos accelerent. Sangvis ac partes nostræ omnes ex simili sale volatili Urinoso consistunt; ille adeoqve naturæ nostræ inimicus non est, ut sibilo dignus sit Medicus, qvi hîc dixit, mortem salium horum usu accelerari.

Eorum verò effectus ab ipsis oleis determinari possunt, universaliter omnes insigniter aperiunt, hinc experientiâ compertum habeo, qvod sal volatile anisatum etiam alvum moverit, obstructos menses reseraverit; de reliqvo, e. gr.. *Sal Juniperinum* diureticam virtutem habet, *majoranisatum* narium obstructionem aperit,

rit, *abſynthiacum* antifebrile inſigne eſt, odoratum qvanqvam e. gr. oleo *Cinnamomi* odorem, ſaporem etiam aromaticum qvalemcunqve inſigniter obtundat Urinoſus, cordis affectibus, Syncopi ſuccurrit, eadem & aromatica contra apoplexiam commendat *Helmontius*, ſc. cùm volatilia ſint, ſangvinem egregiè impellunt &c. De reliqvo doſin omnia communem habent granorum xij. usqve xx. ac in vino, à cujus aciditate egregiè ſapor ingratus mitigatur, exhiberi poſſunt.

Hæc de uſu ac integra materiâ hacce dicta ſufficiant.

F I N I S.